PHYSICAL EDUCATION - SPORT - HEALTH
Vol 24 • p.p. 59-70 • 2009

Potential for development of the game of volleyball in Crete

Kountouris, P., Gaitanakis, L., Ntozis, Ch., & Katsikadelli A.
University of Athens Faculty of Physical Education and Sport Science

Abstract

The purpose of the present study was to investigate the potential for improvement of Volleyball in the island of Crete according to opinions of parents having children of age to take up sports. The sample included 124 parents (69 men and 55 women) aged 42.2±6.4 years old from the island of Crete. The survey was performed with the questionnaire method of items with closed-type responses on a six-grade Likert-type scale. The results have shown that in the island of Crete parents understand the value of sports exercise for their children's mental and physical health. To this purpose, because the sports education at schools does not by itself accord the expected benefits, the parents encourage their children to engage in out-of-school sports activities and are willing to escort them to the sports grounds. Among all sports they prefer the team sports because they believe that they cultivate team spirit and noble rivalry. Among the team sports Volleyball ranks high in the parents' preferences mainly because they consider it a safe sport. They trust the Greek coaches to train their children. However they emphasize the lack of organization and infrastructure and that it should be supported by the state. Consequently in the area under consideration there is potential for improvement of the game of Volleyball, but this requires better organization by the proper authorities and the local sports clubs.

Keywords: *Volleyball, development of volleyball.*

Διεύθυνση επικοινωνίας
Κουντούρης Παναγιώτης
Πανεπιστήμιο Αθηνών ΤΕΦΑΑ
Εθνικής Αντίστασης 41, Δάφνη,
ΑΘΗΝΑ
e-mail: pankount@phed.uoa.gr

Correspondence address
Kountouris Panagiotis
University of Athens faculty of Physical Education and Sport Science
41 Ethn. Antistaseos, Dafni, ATHENS, GREECE
E-mail address: pankount@phed.uoa.gr

ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ - ΥΓΕΙΑ
Τεύχος 24 • Σελ. 59-70 • 2009

Δυνατότητες ανάπτυξης της Πετοσφαίρισης στην Κρήτη

Κουντούρης, Π., Γαϊτανάκης, Λ., Ντόζης, Χ. & Κατσικαδέλλη, Α.
Πανεπιστήμιο Αθηνών Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού

Περίληψη

Σκοπός της μελέτης ήταν η διερεύνηση των δυνατοτήτων ανάπτυξης της Πετοσφαίρισης στην Κρήτη, κατά την άποψη γονέων που έχουν παιδιά σε κατάλληλη ηλικία για να ασχοληθούν με τον αθλητισμό. Το δείγμα αποτέλεσαν 124 γονείς (69 άνδρες και 55 γυναίκες), ηλικίας 42.2±6.4 ετών, της νήσου Κρήτης. Η έρευνα διενεργήθηκε με τη μέθοδο του ερωτηματολογίου που περιείχε σταθμισμένες ερωτήσεις κλειστού τύπου σε εξαβάθμια κλίμακα τύπου Likert. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι στην ευρύτερη περιοχή της Κρήτης οι γονείς έχουν κατανοήσει την αξία της άθλησης για την πνευματική και σωματική υγεία των παιδιών τους. Προς το σκοπό αυτό, και επειδή η Σχολική Φυσική Αγωγή δεν παρέχει από μόνη της τα αναμενόμενα οφέλη, προτρέπουν τα παιδιά τους να ασχοληθούν με τον αθλητισμό και είναι πρόθυμοι να τα συνοδεύουν στους χώρους άθλησης. Μεταξύ των διαφόρων αθλημάτων προτιμούν τα ομαδικά, για την καλλιέργεια της ευγενούς άμιλλας και του ομαδικού πνεύματος και από τα ομαδικά αθλήματα προτιμούν την Πετοσφαίριση ως καλύτερο και ασφαλέστερο άθλημα. Εμπιστεύονται τον Έλληνα προπονητή να διαπαιδαγωγήσει τα παιδιά τους, όμως δεν παραλείπουν να τονίσουν ότι η άθληση αυτή έπρεπε να είχε καλύτερη οργάνωση και υποδομές και έπρεπε να αποτελεί δωρεάν χορηγία της πολιτείας. Επομένως, στην υπό εξέταση περιοχή υπάρχουν οι δυνατότητες ανάπτυξης της Πετοσφαίρισης, αλλά για να συμβεί αυτό απαιτείται καλύτερη οργάνωση από τους αρμόδιους φορείς και συλλόγους της περιοχής.

Λέξεις κλειδιά: Πετοσφαίριση, ανάπτυξη πετοσφαίρισης

Εισαγωγή

Ένας από τους στόχους των Παγκόσμιων Ομοσπονδιών όλων των αθλημάτων είναι η διάδοση και επέκταση του οικείου αθλήματος ή αγωνίσματος. Στην προσπάθειά τους αυτή, ειδικά στην Πετοσφαίριση, συνέβαλαν ουσιαστικά οι Ομοσπονδίες των διαφόρων κρατών μελών της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας, εφαρμόζοντας τις ανάλογες προς την κατεύθυνση αυτή οδηγίες, δεδομένου ότι η διάδοση και ανάπτυξη του αθλήματος αποτελούν καταστατική υποχρέωση για την ένταξη και αναγνώριση μιας χώρας ως μέλους της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας. Με βάση το Παγκόσμιο σχέδιο ανάπτυξης της Πετοσφαίρισης, η δομή μιας Εθνικής Ομοσπονδίας περιλαμβάνει τη δημιουργία Εθνικών Επιτροπών, που σκοπό έχουν τη διερεύνηση των περιοχών συναγωνισμού και ανάπτυξης του αθλήματος σε επίπεδο Συνδέσμων, Ενώσεων, Συλλόγων, Αθλητικών Οργανισμών και Κοινωνικών άλλων ομάδων (F.I.V.B., 1993).

Η Ελληνική Ομοσπονδία Πετοσφαίρισης (Ε.Ο.ΠΕ.), προκειμένου να υλοποιήσει τις κατευθύνσεις της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας, προχώρησε στη διαμόρφωση ενός μοντέλου ανάπτυξης, στις αρχές της δεκαετίας του ’80, δημιουργώντας τα λεγόμενα κλιμάκια διάδοσης και επιλογής ταλέντων του αθλήματος (Μπεργελές, 1992). Η προσπάθεια αυτή απέδωσε καρπούς και επάνδρωσε όλες τις Εθνικές μας Ομάδες με αξιόλογους αθλητές και αθλήτριες. Παράλληλα η κίνηση αυτή δημιούργησε πυρήνες της Πετοσφαίρισης σε διάφορες περιοχές της χώρας, όπου ακόμη και σήμερα αποτελούν τον τροφοδότη των έμψυχων πόρων, με ομάδες που για πολλά χρόνια ανήκουν στην Α΄ Εθνική κατηγορία των Ελληνικών πρωταθλημάτων, όπως για παράδειγμα, Ορεστιάδα, Αλεξανδρούπολη, Πάτρα κ.ά.

Μεταξύ των πρώτων πυρήνων, που δημιουργήθηκαν στις διάφορες περιοχές, ήταν αυτοί της Καλαμάτας, Λάρισας και Χανίων, όπου στη συνέχεια παρατηρήθηκε μια ύφεση της δραστηριότητας, με αποτέλεσμα οι περιοχές αυτές να μην εκπροσωπούνται σήμερα με ομάδες τους στα κορυφαία ελληνικά πρωταθλήματα. Στις περιοχές αυτές εξακολουθούν να υπάρχουν ομάδες Πετοσφαίρισης και το άθλημα να είναι δημοφιλές στους φιλάθλους των περιοχών αυτών, όμως οι ομάδες τους αγωνίζονται πλέον σε μικρότερες κατηγορίες του αθλήματος.

Η ύφεση αυτή μπορεί να οφείλεται σε πολλές αιτίες, όπως, για παράδειγμα, στο γεγονός ότι δεν ασχολούνται πλέον με τις ομάδες των περιοχών αυτών παράγοντες οικονομικά εύρωστοι που συνέβαλαν στην κάλυψη των εξόδων, αφού ως γνωστό δεν επαρκούν μόνο τα έσοδα των ομάδων (ερασιτεχνικές) και οι όποιες επιχορηγήσεις της Ελληνικής Ομοσπονδίας. Παράλληλα, πολλοί και καλοί παίκτες που αναδείχτηκαν στις περιοχές λειτουργίας των πυρήνων, στη συνέχεια μετεγράφηκαν στις ισχυρές επαγγελματικές ομάδες της μεγάλης κατηγορίας. Επίσης, στη δυσκολία συγκέντρωσης ανθρώπινου δυναμικού, που θα πλαισίωνε τους πυρήνες, φαίνεται να ανήκει και η επιλογή των παιδιών να ασχοληθούν με πιο δημοφιλή και προσοδοφόρα ομαδικά αθλήματα, όπως π.χ. η Καλαθοσφαίριση. Τέλος, η εφαρμογή του μέτρου μετεγγραφής ξένων αθλητών στις επαγγελματικές κατηγορίες, σε συνδυασμό με την ελεύθερη πρόσβαση ικανού αριθμού αθλητών της κατηγορίας των Κοινοτικών, περιόρισε τη

δυνατότητα επάνδρωσης των ομάδων με Έλληνες αθλητές και ως εκ τούτου μείωσε και το ενδιαφέρον ενασχόλησης νέων παιδιών με το άθλημα.

Ευχάριστη έκπληξη τα τελευταία χρόνια, στην περιοχή της Λαμίας, αποτέλεσε η συμμετοχή της τοπικής ομάδας στη μεγάλη κατηγορία της Πετοσφαίρισης. Βεβαίως, το γεγονός αυτό δεν είναι ικανό από μόνο του να αποτελέσει το γνώμονα της ανάπτυξης του αθλήματος στη συγκεκριμένη περιοχή, αφού η επιτυχία αυτή είναι αποτέλεσμα κυρίως μετεγγραφών και μάλιστα ξένων παικτών. Η συμμετοχή αυτή όμως της ομάδας στη μεγάλη κατηγορία του αθλήματος, μπορεί να αναζωπυρώσει το ενδιαφέρον και ενδεχομένως να βοηθήσει στην προσέλκυση νέων αθλητών, που θα πλαισιώσουν το φυτώριο της ομάδας και, κατ' επέκταση, τον πυρήνα της περιοχής.

Στα πλαίσια της πρώτης λειτουργίας των κλιμακίων ανά τη χώρα καλυπτόταν ένα ηλικιακό φάσμα 11-19 ετών, αλλά με την επίσημη είσοδο και διάδοση του mini volley για παιδιά μικρότερων ηλικιών, δόθηκε η ευκαιρία και σε άλλους φορείς, όπως για παράδειγμα τα σχολεία, να καλλιεργήσουν το άθλημα από το επίπεδο του Δημοτικού Σχολείου. Τέλος, η εφαρμογή του θεσμού των Αθλητικών Τάξεων από πλευράς Υ.Π.Ε.Π.Θ. έδωσε την ευκαιρία στα παιδιά που είχαν αρχίσει να ασχολούνται με το άθλημα, όχι μόνο να μην εγκαταλείψουν την προσπάθεια, λόγω του φόρτου των μαθημάτων, αλλά να συνδυάσουν την άθληση με τις σπουδές τους κατά τον καλύτερο τρόπο.

Πέρα όμως από τη διάδοση του αθλήματος, το οποίο από τη φύση του αποτελεί ένα άριστο μέσο διαπαιδαγώγησης και άθλησης, η τακτική φυσική άσκηση στην παιδική και εφηβική ηλικία έχει αποδειχθεί ότι προσφέρει πολλαπλά ουσιαστικά οφέλη. Έρευνες ανά τον κόσμο έδειξαν ότι η φυσική δραστηριότητα προάγει την υγεία και τη φυσιολογική ανάπτυξη του παιδιού, ενώ συγχρόνως δημιουργεί θετική στάση για την άθληση και τα ευεργετικά της αποτελέσματα (Sallis & Owen, 1999; Twisk, 2001). Η υγεία παιδιών και εφήβων σχετίζεται με τη φυσική δραστηριότητα, η οποία, αν συνεχιστεί, εξασφαλίζει πιο υγιείς ενήλικες στο μέλλον. Άτομα που στην παιδική ηλικία επέλεξαν τη φυσική δραστηριότητα έχουν περισσότερες πιθανότητες μεγαλώνοντας να εξακολουθήσουν τον ίδιο τρόπο ζωής ως ενήλικες, γεγονός που τους εξασφαλίζει καλή υγεία και λιγότερες πιθανότητες να νοσήσουν (Kohl, Fulton, & Caspersen, 2000).

Σε ότι αφορά στην ελληνική πραγματικότητα, έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε παιδιά ηλικίας 7-12 ετών σε επαρχιακή πρωτεύουσα της χώρας, κατέγραψε υψηλό ποσοστό (77,1%) υπέρβαρων και παχύσαρκων παιδιών που απείχαν από την αθλητική δραστηριότητα. Από το υπόλοιπο ποσοστό του συνολικού δείγματος μόλις το 15,6% των παιδιών γυμναζόταν συστηματικά και το 7,3% γυμναζόταν 1-2 φορές το πολύ την εβδομάδα (Ραζάκου, Τσαπακίδου, Μπέης, Τσομπανάκη, 2003). Ακόμη, η έρευνα των Μπερτάκη, Μιχαλοπούλου, Αργυροπούλου και Μπιτζίδου (2007), σε εφήβους μαθητές Λυκείου, έδειξε ότι οι μαθητές της Γ΄ τάξης ήταν η λιγότερο δραστήρια ομάδα και ειδικότερα, τα κορίτσια αυτής της τάξης ήταν η μοναδική ομάδα εφήβων με μέτρια φυσική δραστηριότητα. Η μείωση της φυσικής δραστηριότητας

των παιδιών οφείλεται και στη σταδιακή ελάττωση των ωρών διδασκαλίας του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής (Φ.Α.) στο ωρολόγιο πρόγραμμα των σχολείων, η οποία ευθύνεται σημαντικά για το μειωμένο βαθμό άσκησης των παιδιών κατά τον ελεύθερο χρόνο τους για άθληση μέσα και έξω από το σχολείο (Χανιωτάκης & Θωίδης, 2002).

Επίσης, παρά το γεγονός ότι ο "ρόλος-κλειδί" της Φυσικής Αγωγής (Φ.Α.) στην υγεία των παιδιών έχει διεθνώς αναγνωριστεί, καθώς είναι σε θέση να αυξήσει τα επίπεδα δραστηριότητας των παιδιών και να προάγει στάσεις, δεξιότητες και συνήθειες ενός κινητικά δραστήριου τρόπου ζωής, η έρευνα των Κόσσυβα, Χατζηχαριστού (2007), έδειξε ότι η διδασκαλία του μαθήματος στο Γυμνάσιο δεν είναι προσανατολισμένη στην προάσπιση της υγείας των μαθητών και προτείνουν την αναδιάρθρωση του αναλυτικού προγράμματος. Επομένως, η συμμετοχή των μαθητών σε εξωσχολικές αθλητικές δραστηριότητες είναι αναγκαία και ωφέλιμη από πολλές απόψεις σε κάθε σύγχρονη κοινωνία (Cordes & Ibrahim, 2003).

Όμως, αν και τα οφέλη από την ενασχόληση των μαθητών και μαθητριών με εξωσχολικές αθλητικές δραστηριότητες είναι αποδεδειγμένα, η συμμετοχή αυτή αναστέλλεται, πολλές φορές, από παράγοντες που πρέπει να ξεπερασθούν (Αυγερινός, Στάθη, Almond, & Κιουμουρτζόγλου, 2002). Ερωτηματολόγιο που χορηγήθηκε προκειμένου να διαπιστωθούν οι παράγοντες εκείνοι που αποτελούν ανασταλτικό μέσο για την ενασχόληση των νέων με εξωσχολικές αθλητικές δραστηριότητες, ανέδειξε την ύπαρξη έξι παραγόντων: έλλειψη ενδιαφέροντος, έλλειψη παρέας, έλλειψη χρόνου, έλλειψη εγκαταστάσεων, ψυχολογικοί /ατομικοί λόγοι και οικονομικοί λόγοι (Carroll, & Alexandris, 1997; Alexandris, & Carroll, 1997). Από τους παράγοντες αυτούς, εκείνοι που αφορούν άμεσα στην παρούσα έρευνα και θεωρούνται ότι λειτουργούν αποφασιστικά μεταξύ προτίμησης και τελικής απόφασης συμμετοχής ή μη, είναι τα χαρακτηριζόμενα ως δομικά εξωτερικά εμπόδια. Τέτοια εμπόδια αποτελούν η έλλειψη οικονομικών πόρων και αθλητικών εγκαταστάσεων (Crawford & Godbay, 1987). Πρόσφατη έρευνα, των Δαμιανίδη, Κουθούρη, Αλεξανδρή (2007), έδειξε ότι τα κορίτσια σε σχέση με τα αγόρια και οι μαθητές του Λυκείου, συγκρινόμενοι με τους μαθητές του Γυμνασίου, αντιμετωπίζουν περισσότερους ανασταλτικούς παράγοντες ως προς τη συμμετοχή τους σε εξωσχολικές αθλητικές δραστηριότητες. Επιπλέον, οι μαθητές που συμμετέχουν σε αθλητικούς συλλόγους αντιμετωπίζουν λιγότερους ανασταλτικούς παράγοντες από τους μαθητές που δε συμμετέχουν σ' αυτούς. Καταλήγοντας, οι συγγραφείς προτείνουν τη βελτίωση των ευκαιριών για τη συμμετοχή των μαθητών σε εξωσχολικές αθλητικές δραστηριότητες, με την υποστήριξη της πολιτείας, των αρχών και των γονέων. Σε μια μεταγενέστερη επισκόπηση αναφέρεται ότι «οι ανασταλτικοί παράγοντες προς τη συμμετοχή σε δράσεις αθλητισμού αναψυχής, πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς που καθορίζουν την εκάστοτε πολιτική προγραμμάτων αθλητισμού, με στόχο να αυξηθεί ο συνολικός αριθμός των κινητικά δραστηριοποιημένων πολιτών στην ελληνική δημόσια ζωή» (Κουθούρης, Κοντογιάννη, Αλεξανδρής, 2008).

Σκοπός, λοιπόν, είναι να αναδειχθούν οι λόγοι που επέφεραν τη μείωση του ενδιαφέροντος για το άθλημα, σε περιοχές όπου παραδοσιακά η Πετοσφαίριση τα προηγούμενα χρόνια είχε περισσότερη διάδοση και ανάπτυξη. Στην παρούσα έρευνα η υπό εξέταση περιοχή είναι η νήσος της Κρήτης και τα δεδομένα συγκεντρώθηκαν από τις απαντήσεις του σχετικού ερωτηματολογίου, το οποίο συμπλήρωσαν οι γονείς, σε μια δημοσκοπική έρευνα που προσπαθεί να αναδείξει όχι μόνο τα αίτια της μείωσης του ενδιαφέροντος για το άθλημα, αλλά ταυτόχρονα να διερευνήσει και τις δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξής του στη συγκεκριμένη περιοχή της χώρας μας.

Μέθοδος και Διαδικασία

Η έρευνα είχε δημοσκοπικό χαρακτήρα, συλλέγοντας συστηματικά εμπειρικά δεδομένα για μια υπάρχουσα κατάσταση στη συγκεκριμένη χρονική στιγμή που διενεργήθηκε, προκειμένου να καθορίσει τις επικρατούσες τάσεις και τη στάση των ερωτωμένων απέναντι στο ζητούμενο της έρευνας. Διενεργήθηκε με τη μέθοδο του ερωτηματολογίου και τα ευρήματα εκφράζονται με ποσοτικούς όρους και σταθμισμένες ερωτήσεις κλειστού τύπου σε διαβαθμιστικές κλίμακες (Παρασκευόπουλος, 1993).

Διαδικασία

Το ερωτηματολόγιο δομήθηκε με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε να διαπιστωθούν όχι μόνο οι τάσεις και η στάση των ερωτηθέντων απέναντι στο ζητούμενο της έρευνας, αλλά και να αναδειχθούν οι προϋποθέσεις και δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξης του αθλήματος της Πετοσφαίρισης στην περιοχή. Πριν χορηγηθεί το τελικό ερωτηματολόγιο, διαπιστώθηκε η σαφήνεια και κατανόηση των ερωτήσεων από ένα ικανό αριθμό γονέων που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο (πιλότος), οι οποίοι όμως δε συμμετείχαν στην τελική έρευνα. Ο συντελεστής εσωτερικής συνέπειας για το σύνολο των ερωτημάτων στο τελικό δείγμα ήταν (α=.824).

Δείγμα

Το δείγμα αποτέλεσαν 124 γονείς της νήσου Κρήτης, εκ των οποίων 69 ήταν άνδρες και 55 ήταν γυναίκες, ηλικίας 43.8±6.6 και 40.3±5.6 αντίστοιχα. Από τους άνδρες το 58.8% ήταν πρώην αθλητές, ενώ από τις γυναίκες μόνο το 27.3% ήταν πρώην αθλήτριες.

Πίνακας 1. Δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων γονέων.

Ερωτηθέντες Γονείς		Μ.Ο. Ηλικίας	Πρώην αθλητές/τριες
Άνδρες	69	43.8±6.6	(40) 58.8%
Γυναίκες	55	40.3±5.6.	(15) 27.3%
Σύνολο	**124**	**42.2±6.4**	

Μετρήσεις

Για τις ανάγκες της έρευνας το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε δύο κατηγορίες ερωτήσεων. Η πρώτη κατηγορία αφορούσε στα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτώμενων, όπως το φύλο, η ηλικία, το επάγγελμα, η σχέση με τον αθλητισμό και ιδιαίτερα με την Πετοσφαίριση, καθώς και η σημερινή αθλητική ενασχόληση και ιδιότητα των ερωτηθέντων γονέων. Επίσης, το ερωτηματολόγιο στην πρώτη του κατηγορία περιελάμβανε ερωτήσεις σε ό,τι αφορά στον αριθμό των παιδιών της οικογένειας, την ηλικία, το άθλημα και το επίπεδο ενασχόλησής τους με τον αθλητισμό.

Η δεύτερη κατηγορία του ερωτηματολογίου αφορούσε στα ποιοτικά χαρακτηριστικά και περιελάμβανε 17 ερωτήσεις κλειστού τύπου, όπου ο γονέας στην ερώτηση «πόσο νομίζεις ότι..», καλούνταν να απαντήσει με βάση τη διαβαθμισμένη κλίμακα: Καθόλου=1, Ελάχιστα=2, Μέτρια=3, Αρκετά=4, Πολύ=5, Πάρα Πολύ=6.

Στατιστική επεξεργασία

Τα δεδομένα υποβλήθηκαν σε πολυμεταβλητή ανάλυση διακύμανσης (MANOVA), όπου οι απαντήσεις των γονέων στα 17 ερωτήματα αποτέλεσαν τις εξαρτημένες μεταβλητές. Ανεξάρτητες μεταβλητές ήταν οι δύο παράγοντες: το φύλο (άνδρας/γυναίκα) και αν ο γονέας ήταν πρώην αθλητής/τρια (Ναι/Όχι), καθώς και η ηλικία των γονέων ως ανεξάρτητη συμμεταβλητή. Στην περίπτωση που υπήρχε στατιστικά σημαντική επίδραση κάποιου παράγοντα πραγματοποιήθηκαν post-hoc ανά ζεύγη συγκρίσεις. Το επίπεδο σημαντικότητας τέθηκε στο 0.05.

Για την καλύτερη κατανόηση της ανταπόκρισης των γονέων οι απαντήσεις στις 17 ερωτήσεις μετατράπηκαν και απεικονίστηκαν στη διωνυμική κλίμακα Αρνητική απάντηση=0 που περιελάμβανε τις απαντήσεις Καθόλου=1, Ελάχιστα=2, Μέτρια=3 και Θετική απάντηση=1 που περιλάμβανε τις απαντήσεις Αρκετά=4, Πολύ=5, Πάρα Πολύ=6.

Αποτελέσματα

Ο πίνακας 2 παρουσιάζει την ποσοστιαία κατανομή των θετικών απαντήσεων των γονέων στα 17 ερωτήματα. Τα ερωτήματα ταξινομήθηκαν κατά φθίνουσα σειρά του ποσοστού των θετικών αποκρίσεων. Η κατανομή αυτή έδειξε ότι οι ερωτώμενοι απάντησαν θετικά σε όλα τα ερωτήματα σε ποσοστό άνω του 63%, με εξαίρεση την ερώτηση 6, που αφορά στο κατά πόσο οι ερωτώμενοι πιστεύουν ότι: «Η άθληση σήμερα είναι σε βάρος της μόρφωσης και των σπουδών των παιδιών σου;», όπου οι θετικές απαντήσεις συγκέντρωσαν το μικρότερο ποσοστό (56,1%). Όσον αφορά στα ερωτήματα (9, 10 και 11) εντυπωσιακό είναι το ποσοστό των γονέων που πιστεύουν ότι η Πετοσφαίριση είναι από τα πλέον ευγενή ομαδικά αθλήματα (85.2%), ενώ πολύ ψηλά είναι και τα ποσοστά των γονέων που πιστεύουν ότι η Πετοσφαίριση, λόγω της φύσης του αθλήματος, δεν παράγει βία στα γήπεδα (70.5%) και δεν έχει κινδύνους σοβαρών τραυματισμών σε σχέση με άλλα αθλήματα (69.9%).

Πίνακας 2. Ποσοστό θετικών απαντήσεων στα 17 ερωτήματα ποιοτικών χαρακτηριστικών που τέθηκαν στους γονείς.

Α/Α.	Ερώτηση	Ποσοστό θετικών απαντήσεων
4	Η άθληση των παιδιών σου πρέπει να παρέχεται δωρεάν από την πολιτεία;	91.3%
12	Τα ομαδικά αθλήματα καλλιεργούν στα παιδιά την ευγενή άμιλλα και το ομαδικό πνεύμα;	87.0%
11	Η Πετοσφαίριση είναι από τα πλέον ευγενή ομαδικά αθλήματα;	85.2%
16	Πρέπει να αυξηθούν οι χώροι άθλησης και οι αθλητικές υποδομές στην περιοχή σου;	78.9%
8	Πρέπει να διαθέσεις τον ελεύθερο χρόνο για να συνοδεύσεις τα παιδιά σου στα γυμναστήρια;	76.0%
17	Είναι ικανοί οι Έλληνες προπονητές να διαπαιδαγωγήσουν σωστά τα παιδιά σου;	75.2%
13	Υπάρχει έλλειψη ικανής οργάνωσης από τους φορείς του αθλήματος και τους συλλόγους;	74.4%
7	Προτρέπεις τα παιδιά σου να ασχοληθούν με τον αθλητισμό;	73.8%
3	Η άθληση των παιδιών σου βοηθάει την πνευματική και σωματική τους υγεία;	73.2%
9	Η Πετοσφαίριση λόγω της φύσης του αθλήματος δεν παράγει βία στα γήπεδα;	70.5%
15	Οι παροχές της ομάδας στα τμήματα υποδομής είναι οι αντίστοιχες του λόγου ύπαρξής τους;	70.1%
10	Η Πετοσφαίριση δεν έχει κινδύνους σοβαρών τραυματισμών σε σχέση με άλλα αθλήματα;	69.9%
5	Η συρρίκνωση της Φυσικής Αγωγής στα σχολεία αποτρέπει τους νέους από την άθληση;	69.1%
14	Είναι αποτρεπτική στην εγγραφή παιδιών στα τμήματα υποδομής η καταβολή συνδρομής;	67.2%
1	Τα παιδιά σήμερα πρέπει να ασχολούνται με τον αθλητισμό;	64.2%
2	Η ενασχόληση των παιδιών με τον αθλητισμό τα αποτρέπει από άλλες βλαβερές εμπλοκές;	63.4%
6	Η άθληση σήμερα είναι σε βάρος της μόρφωσης και των σπουδών των παιδιών σου;	56.1%

Η διαδικασία MANOVA έδειξε ότι δεν υπάρχει σημαντική επίδραση του φύλου των γονέων στο σύνολο των ερωτημάτων, υπάρχει όμως σημαντική επίδραση του παράγοντα πρώην αθλητής/τρια στα ερωτήματα 7, 14 και 17, αλλά και σημαντική αρνητική επίδραση της συμμεταβλητής της ηλικίας στα ερωτήματα 5, 7 και 14. Συγκεκριμένα, όπως έδειξαν οι post-hoc συγκρίσεις, στα ερωτήματα 7 και 17, οι μέσες τιμές των γονέων-πρώην αθλητών ήταν σημαντικά μικρότερες από τις αντίστοιχες των γονέων-μη πρώην αθλητών. Στο ερώτημα 14 η μέση τιμή των γονέων-πρώην αθλητών ήταν σημαντικά μεγαλύτερη από την αντίστοιχη των γονέων-μη πρώην αθλητών.

Εντυπωσιακή είναι η διαφοροποίηση των απαντήσεων στην ερώτηση: «Είναι ικανοί οι Έλληνες προπονητές να διαπαιδαγωγήσουν σωστά τα παιδιά σου;». Από τους γο-

νείς που δεν υπήρξαν αθλητές το ποσοστό που απάντησε θετικά ήταν 84.8%, ενώ από τους γονείς που υπήρξαν αθλητές το ποσοστό που απάντησε θετικά ήταν μόνο 63.6%.

Σημαντικά πιο αρνητική (συντηρητική) ήταν και η στάση των γονέων-πρώην αθλητών, σε σχέση με τους γονείς-μη πρώην αθλητές, στα ερωτήματα, αν τα παιδιά σήμερα πρέπει να ασχολούνται με τον αθλητισμό και αν η ενασχόληση των παιδιών με τον αθλητισμό τα αποτρέπει από άλλες βλαβερές εμπλοκές. Τελικά, ένα σημαντικά μεγαλύτερο ποσοστό γονέων-πρώην αθλητών (σε σχέση με τους γονείς-μη πρώην αθλητές) πιστεύει ότι η καταβολή χρηματικής συνδρομής είναι αποτρεπτική στην εγγραφή παιδιών στα τμήματα υποδομής.

Συζήτηση

Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι στα ερωτήματα 1, 2 και 3 των ποιοτικών χαρακτηριστικών, που αφορούν στην ενασχόληση των παιδιών με την άθληση, προκειμένου να διασφαλιστεί η σωματική και πνευματική τους υγεία, σε συνδυασμό με την αποτροπή της ενασχόλησής τους από άλλες βλαβερές εμπλοκές, οι απαντήσεις των γονέων συγκέντρωσαν υψηλά ποσοστά θετικών απαντήσεων (64,2%, 63,4% και 73,2% αντίστοιχα). Από αυτή την ερώτηση φαίνεται ότι οι γονείς, ανεξάρτητα αν υπήρξαν ή μη αθλητές, φαίνεται να έχουν κατανοήσει την αξία και τα ευεργετήματα της άθλησης και έτσι παροτρύνουν τα παιδιά τους να ασχοληθούν με αυτή (ερώτηση 7, ποσοστό 73,8%). Βέβαια, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι γονείς-πρώην αθλητές δεν προτρέπουν στον ίδιο βαθμό με τους γονείς-μη πρώην αθλητές τα παιδιά τους να ασχοληθούν με τον αθλητισμό. Πιθανόν αυτό να είναι αποτέλεσμα αρνητικών εμπειριών των γονέων-πρώην αθλητών από την ενασχόλησή τους με τον αθλητισμό. Επίσης, σε ότι αφορά στην προτροπή των γονέων προς τα παιδιά να ασχοληθούν με τον αθλητισμό, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι αυτό συναρτάται με την ηλικία των γονέων. Οι πιο νεαροί γονείς ενθαρρύνουν περισσότερο τα παιδιά τους να ασχοληθούν με τον αθλητισμό. Το εύρημα αυτό είναι ενδεικτικό μιας αυξανόμενης γενικότερης θετικής τάσης προς τα οφέλη του αθλητισμού και προφανώς οφείλεται σε δικές τους πρόσφατες εμπειρίες επιβεβαιώνοντας την άποψη (Sallis & Owen, 1999; Twisk, 2001), ότι η ενασχόληση με τη φυσική δραστηριότητα από την παιδική ηλικία συνεχίζεται και στην ενήλικη ζωή, εξασφαλίζοντας πιο υγιείς ενήλικες στο μέλλον.

Παράλληλα, η έρευνα έδειξε ότι οι γονείς είναι πρόθυμοι να διαθέσουν τον ελεύθερο χρόνο τους, προκειμένου να συνοδεύσουν τα παιδιά τους στους διάφορους χώρους άθλησης (ερώτηση 8, ποσοστό 76,0%). Οι απαντήσεις αυτές αποδεικνύουν ότι οι γονείς έχουν αντιληφθεί την αξία της άσκησης, ιδιαίτερα στο σημερινό τρόπο ζωής και τα υψηλά ποσοστά παχύσαρκων παιδιών στη χώρα μας, επιβεβαιώνοντας τις έρευνες των Sallis & Owen (1999) καὶ Ραζάκου και συν (2003).

Από την άλλη πλευρά, οι ίδιοι γονείς αναγνωρίζουν ότι οι υπάρχοντες χώροι άθλησης στην περιοχή τους δεν επαρκούν και πρέπει να δημιουργηθούν και άλλοι, γεγονός το οποίο, σε συνδυασμό με τη διαπιστωμένη συρρίκνωση της Φ.Α. στα σχολεία (ερωτήσεις 16 & 5 με αντίστοιχα ποσοστά 78,9% και 69,1%), αποτελούν παράγον-

τες που αποτρέπουν τα παιδιά να ασκηθούν (Crawford & Godbay, 1987). Ενδιαφέρον παρουσιάζει το εύρημα στην ερώτηση 5 ότι «η συρρίκνωση της Φυσικής Αγωγής στα σχολεία αποτρέπει τους νέους από την άθληση» και αποτυπώνεται πιο έντονα από γονείς μικρότερης ηλικίας, που, όπως προαναφέρθηκε, είναι εκείνοι που προτρέπουν περισσότερο τα παιδιά τους να ασχοληθούν με τον αθλητισμό. Εκτός όμως της συρρίκνωσης του μαθήματος, με τον τρόπο που γίνεται σήμερα δε δημιουργεί τις απαραίτητες προσαρμογές φυσικής κατάστασης σε ό,τι αφορά στην κινητική επιδεξιότητα και υγεία των μαθητών (Χριστόδουλος, Δούδα, Μπουζιώτας & Τοκμακίδης, 2004; Κόσσυβα, Χατζηχαριστός, 2007). Επίσης, τα ευρήματα της έρευνας επιβεβαιώνουν την ευθύνη της Φ.Α. για το μειωμένο βαθμό και χρόνο άσκησης των παιδιών στο σχολείο (Χανιωτάκης & Θωίδης, 2002) και οι γονείς φαίνεται να έχουν ενστερνιστεί το γεγονός ότι η φυσική δραστηριότητα προάγει την υγεία και τη φυσιολογική ανάπτυξη του παιδιού (Sallis & Owen, 1999; Twisk, 2001).

Η στάση των γονέων και η ενασχόλησή τους με την άθληση κατά τη νεανική τους ηλικία αποτελεί παράγοντα που επηρεάζει σε μεγάλο ποσοστό τις αποφάσεις των παιδιών τους για φυσική δραστηριότητα (Κατσικαδέλλη, 1990). Παρά ταύτα, η παρούσα έρευνα έδειξε ότι οι γονείς είχαν μια πιο συντηρητική άποψη για την ενασχόληση των παιδιών τους με την άθληση και αυτό φαίνεται να οφείλεται, όχι μόνο στην ηλικία των γονέων, αλλά και σε προσωπικά βιώματα και εμπειρίες τους, που καθορίζουν την περαιτέρω στάση τους (Κατσικαδέλλη, 1990).

Παρόμοια συμπεράσματα (προσωπικά βιώματα και εμπειρίες) εξάγονται για τη στάση των γονέων (πρώην αθλητών) που πιστεύουν ότι η καταβολή χρηματικής συνδρομής είναι αποτρεπτική στην εγγραφή των παιδιών στα τμήματα υποδομής, επιβεβαιώνοντας τα ευρήματα της έρευνας των Crawford & Godbay (1987). Το ίδιο όμως πιστεύει και ένα συντριπτικό ποσοστό γονέων (ερώτηση 4, ποσοστό 91,3%), δηλαδή ότι η άθληση των παιδιών τους πρέπει να αποτελεί μέλημα της πολιτείας, συμφωνώντας με όσα διατύπωσαν οι Δαμιανίδης, Κουθούρης, Αλεξανδρής (2007) και πρέπει να παρέχεται δωρεάν, διότι η καταβολή χρηματικής συνδρομής σε αθλητικούς συλλόγους και ιδιαίτερα στα τμήματα υποδομής (ερώτηση 14, ποσοστό 67,2%), αποτελεί ανασταλτικό και αποτρεπτικό παράγοντα άθλησης των παιδιών τους, πεποίθηση που εκφράστηκε εντονότερα από γονείς-πρώην αθλητές και γονείς νεότερης ηλικίας. Βέβαια, οι ίδιοι αποδέχονται ότι, όπου επιβάλλεται μια τέτοια συνδρομή, θα πρέπει να δικαιολογείται από την αντίστοιχη παροχή των απαραίτητων υποδομών σε έμψυχο και άψυχο υλικό (ερώτηση 15, ποσοστό 70,1%).

Ωστόσο, διαπιστώνεται γενικότερα έλλειψη ικανής οργάνωσης από τους αρμόδιους φορείς και συλλόγους (ερώτηση 13, ποσοστό 74,4%), αν και υπάρχουν ικανοί Έλληνες προπονητές που μπορούν να διαπαιδαγωγήσουν σωστά τα παιδιά τους (ερώτηση 17, ποσοστό 75,2%). Βέβαια, την παραπάνω άποψη δεν την ασπάζονται απόλυτα οι γονείς-πρώην αθλητές. Η πληθώρα όμως επιστημόνων Καθηγητών Φυσικής Αγωγής (ΚΦ.Α) με συγκεκριμένη εξειδίκευση αποδεικνύει την ορθότητα της απάντησης των γονέων στο συγκεκριμένο ερώτημα. Από το 1990 οι γονείς σε ποσοστό 96,5%

θέλουν τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους από ΚΦ.Α. (Κατσικαδέλλη, 1990).

Στη συνέχεια της ανάλυσης των ερωτημάτων διαπιστώνεται μια αντίφαση στις απαντήσεις των γονέων, αφού περισσότεροι από τους μισούς, και μάλιστα οι πρώην αθλητές και αθλήτριες, υποστηρίζουν ότι η άθληση είναι σε βάρος της μόρφωσης των παιδιών τους (ερώτηση 6, ποσοστό 56,1%), ενώ ταυτόχρονα οι ίδιοι παροτρύνουν τα παιδιά τους να ασχοληθούν με τον αθλητισμό και είναι έτοιμοι να διαθέσουν και τον ελεύθερο χρόνο τους προς αυτή την κατεύθυνση, αποδεχόμενοι τα ευεργετήματα της άθλησης που διατύπωσαν και οι Kohl et al. (2000). Η εξήγηση που μπορεί να δοθεί είναι ότι πιθανότατα οφείλεται σε προσωπικά βιώματα και εμπειρίες, συν το γεγονός ότι ο πρωταθλητισμός έχει ημερομηνία λήξεως, ενώ ταυτόχρονα δεν προσφέρει τα ανάλογα οικονομικά οφέλη σε όλους. Εδώ πιθανόν να έχει εκληφθεί από τους γονείς ότι η ερώτηση αφορά στον πρωταθλητισμό μόνο και όχι στην άσκηση για λόγους υγείας και ψυχοσωματικής ευεξίας. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι σημαντικό ποσοστό παιδιών εγκαταλείπουν πολλές φορές ακούσια τον αθλητισμό, εξ αιτίας του διαβάσματος και των φροντιστηρίων ή έλλειψης χρόνου (Ραζάκου, και συν., 2003).

Από πλευράς επιλογής αθλημάτων οι γονείς αποδέχονται ότι τα ομαδικά αθλήματα αποτελούν το καλύτερο μέσο για την ανάπτυξη της ευγενούς άμιλλας και του ομαδικού πνεύματος στα παιδιά τους (ερώτηση 6, ποσοστό 56,1%). Από όλα όμως τα ομαδικά αθλήματα οι γονείς πιστεύουν σε μεγάλο ποσοστό ότι η Πετοσφαίριση είναι ένα από τα πλέον ευγενή αθλήματα, που δεν παράγουν βία στα γήπεδα και τα παιδιά τους δεν κινδυνεύουν με σοβαρούς τραυματισμούς κατά την ενασχόλησή τους με αυτή (ερωτήσεις 11,9,10 και με αντίστοιχα ποσοστά 85.2%, 70.5% και 69.9%). Η επιλογή της Πετοσφαίρισης από τα ομαδικά αθλήματα, από τους γονείς, ως καλύτερου μέσου για την καλλιέργεια του ομαδικού πνεύματος, αποφυγής βίας και τραυματισμών, δεν είναι τυχαία, αφού στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του παιχνιδιού ανήκουν η ψυχοκινητική εκλέπτυνση του ατόμου, η συνεργασία με τα άλλα άτομα της ομάδας και η απουσία σωματικής σύγκρουσης με τον αντίπαλο, που αποκλείει την ύπαρξη κάθε μορφής βίας (Κατσικαδέλλη, Μπεργελές, 1986).

Συμπερασματικά, στην Κρήτη οι γονείς έχουν κατανοήσει την αξία της άθλησης για την πνευματική και σωματική υγεία των παιδιών τους. Προς το σκοπό αυτό, και επειδή η Σχολική Φυσική Αγωγή δεν παρέχει από μόνη της τα αναμενόμενα οφέλη, προτρέπουν τα παιδιά τους να ασχοληθούν με τον εξωσχολικό αθλητισμό και είναι πρόθυμοι να τα συνοδεύουν στους χώρους άθλησης. Μεταξύ των διαφόρων αθλημάτων προτιμούν τα ομαδικά για την καλλιέργεια της ευγενούς άμιλλας και του ομαδικού πνεύματος και από τα ομαδικά αθλήματα προτιμούν την Πετοσφαίριση ως καλύτερο και ασφαλέστερο μέσο. Εμπιστεύονται τον Έλληνα προπονητή να διαπαιδαγωγήσει τα παιδιά τους, όμως δεν παραλείπουν να τονίσουν ότι η άθληση αυτή έπρεπε να είχε καλύτερη οργάνωση και υποδομές και έπρεπε να αποτελεί δωρεάν χορηγία της πολιτείας. Επομένως, στην υπό εξέταση περιοχή υπάρχουν οι δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξης της Πετοσφαίρισης, αλλά, για να συμβεί αυτό, απαιτεί-

ται καλύτερη οργάνωση από τους αρμόδιους φορείς και συλλόγους της περιοχής.

Βιβλιογραφία

Alexandris, K. & Carroll, B. (1997). Demographic differences in the perception of constraints on recreational sport participation: results from a study in Greece. *Leisure Studies*, 16, 107-125.

Αυγερινός, Α., Στάθη, Α., Almond, L., & Κιουμουρτζόγλου, Ε. (2002). Τρόπος ζωής και φυσική δραστηριότητα Ελλήνων μαθητών. *Φυσική Δραστηριότητα & Ποιότητα Ζωής*, 3, 18-30.

Carroll, B., & Alexandris, K. (1997). Perception, of constraints and strength of motivation: their relationship to recreational sport participation in Greece. *Journal of Leisure Research*, *29* (3), 279-299.

Cordes, A.K. & Ibrahim, M.H. (2003). Applications in recreation and leisure. (3rd edition). In A.K. Cordes &. M.H. Ibrahim (Eds.*), Recreation, leisure and the life course. Adolescents*. (pp. 77-94). Boston: McGraw - Hill.

Crawford, D., & Godbay, G. (1987). Reconceptualizing barriers to family leisure. *Leisure Sciences, 9,* 119-127.

Δαμιανίδης, Χ., Κουθούρης, Χ., Αλεξανδρής, Κ. (2007). Παράγοντες που Αναστέλλουν τη Συμμετοχή Μαθητών και Μαθητριών σε Εξωσχολικές Δραστηριότητες Αθλητισμού Αναψυχής. Η Περίπτωση των Σχολείων της Πόλης της Λιβαδειάς. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό,* 5 (3), 379 – 385.

F.I.V.B. (1993**).** *Coaches Manual***.** Lausanne**.** F.I.V.B.

Κατσικαδέλλη, Α. (1990). *Συστηματική μελέτη των δεδομένων της Φυσικής Αγωγής και ειδικότερα της Πετοσφαίρισης στη χώρα μας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Πραγματικότητα και σχεδιασμοί.* Διδακτορική Διατριβή, Τ.Ε.Φ.Α.Α., Πανεπιστημίου Αθηνών.

Κατσικαδέλλη, Α., Μπεργελές, Ν. (1986). *Πετοσφαίριση*. Αθήνα: Kegroft.

Kohl, H.W., Fulton, J.E., & Caspersen, C.J. (2000). Assessment of physical activity among children and adolescents: A review and synthesis. *Preventive Medicine, 31*, S54–S76.

Κόσσυβα, Ε., Χατζηχαριστός, Δ. (2007). Η Φυσική Αγωγή στα Ελληνικά Γυμνάσια: Προάγεται η Φυσική Δραστηριότητα για την Υγεία; *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό,* 5 (3), 341 – 351.

Κουθούρης, Χ., Κοντογιάννη, Ε., & Αλεξανδρής, Κ. (2008). Λόγοι Αναστολής Συμμετοχής σε Δραστηριότητες Αθλητισμού Αναψυχής. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό,* 6 (1). Υπό Δημοσίευση.

Μπεργελές, Ν. (1992). *Προγραμματισμός Βόλλεϋ στις κρίσιμες ηλικίες ανάπτυξης*. Αθήνα. Αυτοέκδοση.

Μπερτάκη, Χ., Μιχαλοπούλου, Μ., Αργυροπούλου, Ε., & Μπιτζίδου, Χ. (2007). Φυσική Δραστηριότητα Μαθητών και Μαθητριών Λυκείου στην Ελλάδα. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό,* 5 (3), 386 – 395.

Παρασκευόπουλος, Ι. (1993). *Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας*. Τόμος Α΄. Αθήνα. Αυτοέκδοση.

Ραζάκου, Φ., Τσαπακίδου, Α., Μπέης, Κ., Τσομπανάκη, Θ. (2003). Διερεύνηση παραγόντων που σχετίζονται με την ενασχόληση των παιδιών ηλικίας 7-12 ετών με τον Αθλητισμό. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό,* 1, (2), 143-151.

Sallis, F. J., & Owen, N. (1999). *Physical Activity and Behavioral Medicine*. London: Sage Publications.

Twisk, J. W. R. (2001). Physical activity guidelines for children and adolescents. A critical review. *Sports Medicine, 31*, 617-627.

Χανιωτάκης, Ν. Ι. & Θωίδης, Ι. Δ. (2002). Διαθεματικές δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου στο Ολοήμερο Σχολείο. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων, 6,* 239-270.

Χριστόδουλος, Α., Δούδα Ε., Μπουζιώτας, Κ., & Τοκμακίδης, Σ. (2004). Εξέλιξη επιλεγμένων φυσικών ικανοτήτων σε παιδιά του Δημοτικού, σε σχέση με τη Σχολική Φυσική Αγωγή και τις εξωσχολικές αθλητικές δραστηριότητες. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή &*